

Primavera d'incògnites en la cabília algeriana

El govern algerià vol aturar els conflictes amb els berbers de la Cabília cedint en reivindicacions menors, com ara permetre que adoptin el cap de setmana occidental, però es resisteix a reconèixer el tamazigh com a llengua oficial.

En primera fila, liderant una multitud, apareix seriós, amb les mans esteses per començar el rès, Ahmed Ouyahia, primer ministre algerià; a la seua esquerra, el líder del moviment cabilenc Belaid Abrika, i amb rostre trist i fatigat, una dona vestida amb els colorits vestits berbers, que sosté una fotografia de Massinissa Guermah, que amb mirada seriosa i actitud aplicada és el principal testimoni de l'escena.

La fotografia va ser captada el passat 18 d'abril, quan Ouyahia es va desplaçar a Beni Doula (a Tizi Izu, capital de la regió de Cabília) per fer una ofrena floral a la tomba de Guermah, que durant les revoltes del 2001, que més tard van donar nom a la Primavera Negra, va perdre la vida en rebre les bales d'un gendarme.

Els sagnants enfrontaments que ha viscut Cabília durant els últims quatre anys s'han saldat amb la mort de 125 persones, la majoria joves, i mil ferits, a més d'importants danys materials en les principals ciutats de la regió.

El desplaçament d'Ouyahia a Cabília és el primer que fa un representant del Govern algerià a la zona. Durant quatre anys, l'enfrontament i la violència va fer que els partits polítics presents a Cabília, bàsicament els socialistes del Front de les Forces Socialistes (FFS) i l'Agrupament Constitucional Democràtic (RCD), també quedaren al marge de les desesperades peticions de respecte cap a la diversitat cultural i identitària de la població. El fet que a penes s'aconseguien resultats en el pla polí-

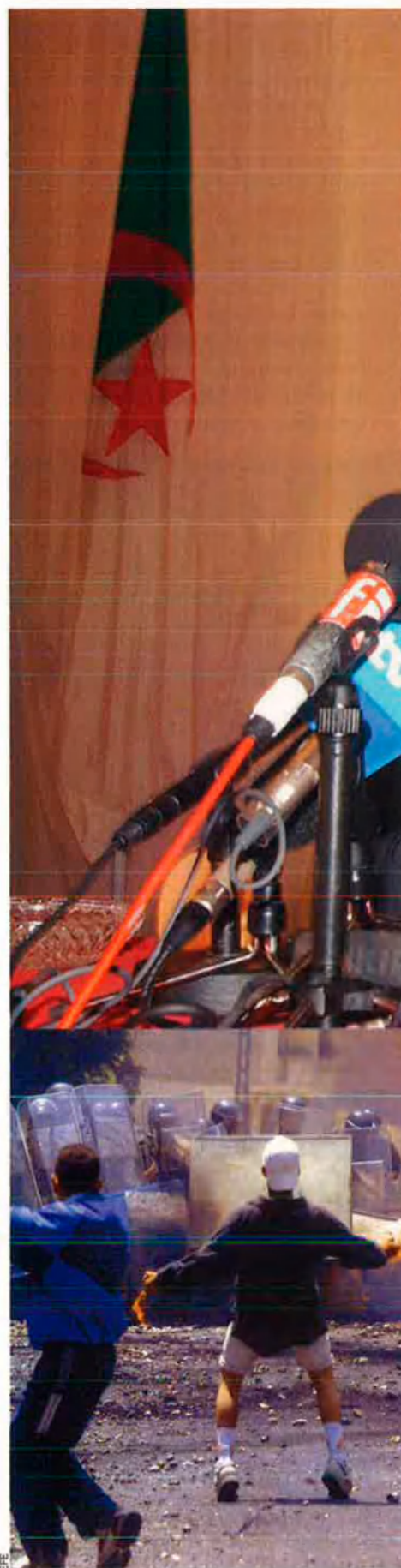
tic va provocar que joves desenganyats i cansats de les directrius nacionalistes d'Alger eixiren al carrer i manifestaren el seu descontentament.

Les revoltes de Cabília després de la Primavera Negra, en què es van enfrontar cara a cara amb el règim que dirigeix amb mà ferma el president Abdelaziz Bouteflika, van motivar altres joves originaris de la regió que des de la Universitat d'Alger també van reivindicar el seu dret a mantenir unes arrels diferents i que es reconega la seua llengua, el tamazigh.

Avui semblen molt llunyanes les eleccions legislatives del 2002 en què Bouteflika va haver d'aguantar l'esbranc dels estudiants al seu passeig preelectoral per la universitat de la capital, i que van ser boicotejades amb una afluència als col·legis electorals de Cabília de menys de l'1%.

Els responsables de les *archs* (les tribus) de la regió van organitzar la rebel·lió per exigir reivindicacions molt concretes que van ser formulades públicament al juny del 2001 a través de la seua agrupació a la plataforma El-Kseur.

El Govern algerià ha vist des de la distància durant els últims quatre anys com la tensió augmentava i es rebaixava sense ser un vertader perill per a la cúpula de poder. Ha dut a terme algunes operacions emmarcades en la lluita contra el terrorisme per detenir presumptes islamistes refugiats a les muntanyes de la regió, però sobretot ha utilitzat l'estratègia d'esperar i deixar que les diferents tribus, amb afanys diver-

A dalt, Ahmed Ouyahia, primer ministre algerià. A sota, a l'esquerra, una manifestació a la Cabília, i, a la dreta, el president algerià, Abdelaziz Bouteflika.

sos de protagonisme, s'enfrontaren i començaren a sorgir diferències importants en el si de la revolta.

Mentrestant, el president Bouteflika ha continuat el seu acostament a líders emblemàtics a la zona com Belaïd Abrika, als quals molts observadors, sobretot de partits de l'oposició, com el Reagrupament per la Cultura i la Democràcia (RCD), consideren un producte de l'aparell de l'estat.

A final de març, la premsa independent algeriana –que critica cada vegada amb més dificultats al règim, patint una censura que s'acosta a la dels règims tunisià o marroquí– va explicar les converses que Abrika i Bouteflika mantenen sobre les peticions de Cabília, com ara el retorn al cap de setmana occidental (és a dir, dissabte i diumenge, en lloc de l'actual descans musulmà del divendres i dissabte), que s'aplicaran properament.

Els observadors algerians més crítics asseguren que en un colp magistral més d'imatge de Bouteflika s'està plantejant la "fi de la crisi de Cabília", oferint solucions a qüestions de segon pla, en compte de centrar-se en problemes de fons, com ara que es reconega el tamazigh com a idioma oficial, l'exigència de responsabilitats de la repressió que ha viscut la regió o el reconeixement de líders locals acompanyat de la substitució de les casernes de l'exèrcit per les d'una policia de proximitat.

"És un gest en nom de l'estat, un esforç per tancar les ferides deixades pels nostres màrtirs", va declarar Ouyahia després de visitar la tomba de Massinissa Guermah. Al seu costat, Abrika confirmava: "Estem passant d'una fase de confrontació a una de col·laboració."

Hi ha poques veus discordants, de fet, la població de Cabília, tradicionalment combativa i desconfiada, està cansada. La regió viu el sentiment generalitzat de la resta de país de resignació i lassitud, després de deu anys de guerra civil i més de 200.000 morts.

La primera prova que s'ha arribat a un acord i que la crisi de Cabília forma part del passat serà la celebració anticipada d'eleccions a la regió. Després del boicot dels comicis legislatius i municipals de maig i octubre del 2002, l'anunci i desenvolupament de la consulta popular a Cabília seria un gest polític

molt significatiu que indicaria que la situació torna a estar controlada per les autoritats algerianes.

El principal escull per celebrar les eleccions és que els responsables del Front de les Forces Socialistes (FFS), que ostenten la majoria dels escons en les assemblees locals, ja han començat una lluita legal contra el Govern d'Algèria en presentar una denúncia contra el cap de l'executiu per qualificar d'"indígenes" els membres de la seua formació.

Però la identitat berber es concentra sobretot en l'idioma. Des d'Alger s'assegura que estan disposats a tractar el tema fins al final, però no arriben a oferir l'estatus de llengua oficial. Expliquen que serà ensenyada a les escoles, que es fundarà una cadena de televisió amazigh, que s'ampliarà la freqüència de la ràdio berber i que es crearan instituts de formació de professors de tamazigh finançats per l'estat. Però les negociacions no van més enllà.

A penes es recorda que, al març del 2002, ambdues cambres del Parlament van adoptar un projecte de llei en què es considerava el "tamazigh com a llengua nacional". A principi de l'any passat, Bouteflika va reprendre l'assumpte anunciant que per a l'aprovació del projecte de llei era necessari convocar un referèndum en què tot el país poguera opinar.

La resposta del carrer a Cabília va ser contundent. "Sóc ciutadà algerià i amazigh. No necessite el vot d'un referèndum per saber-ho. És com si demanem a un musulmà que determine la seua pertinença religiosa", va explicar al setmanari *Jeune Afrique* el gerent d'un restaurant de Tizi-Uzu.

Els temps de les revoltes que van marcar la trista Primavera Negra de Cabília sembla que s'hagen superat, el control ferri que des d'Alger aconseguix implantar el president Bouteflika, a qui alguns mitjans àrabs ja bategen com "Boutef, rei d'Algèria", comença a donar els seus primers fruits. La gestió i desenvolupament de la reconciliació, amb els interessos de tots ara sobre la taula de diàleg és el futur immediat en què la regió torna a jugar-s'ho tot.

Carla Fibla
Rabat

"Els Estats Units envien presos a altres països perquè siguin torturats"

A mitjan abril Maria LaHood va participar a Barcelona en unes jornades internacionals —organitzades per l'Associació Catalana de Juristes Demòcrates— en què es debatia la importància de jutjar els governants responsables de crims contra la humanitat per garantir el correcte desenvolupament dels processos democràtics. Als Estats Units, Maria LaHood s'ha especialitzat en la defensa de casos en què el Govern ha detingut persones de forma il·legal i en els quals se sospita que han estat maltractades i torturades.

—**Com valora la sentència dictada recentment per un tribunal de Barcelona que ha condemnat a més de 600 anys de presó el militar argentí Adolfo Scilingo per l'assassinat de desenes de detinguts durant la dictadura Argentina?**

—És una gran notícia en la lluita contra la impunitat. Aquest és un pas més en un procés gradual que esperem que continuï en aquesta direcció. És, efectivament, un gran pas.

—**Quin serà el proper?**

—És difícil dir-ho. El CCR va intentar que s'investigués Donald Rumsfeld i deu militars d'alt nivell dels Estats Units implicats en l'afer de les tortures a Abu Ghraib, a l'Iraq. La demanda va ser presentada a Alemanya però el fiscal federal va refusar la petició argumentant que no estava en condicions d'investigar aquests tipus d'afers.

—**El Tribunal Penal Internacional (TPI) pot actuar contra aquests oficials a Alemanya?**

—El TPI és una bona eina, encara que malauradament no ho és per utilitzar-la als Estats Units i tampoc en una situació com aquesta, ja que els militars es troben destinats en bases americanes.

Maria LaHood és una advocada del Center for Constitutional Rights de Nova York (CCR), una entitat privada que des dels anys 60 treballa per defensar els drets reconeguts per la Constitució dels Estats Units i els que estableix la Declaració Universal dels Drets Humans.

—**Què opina sobre el fet que a l'estat espanyol no s'hagi jutjat mai els crims comesos per la dictadura del general Franco?**

—Òbviament, crec que és un problema. La impunitat és un obstacle per a la democràcia. Aquestes coses s'han d'investigar per saber realment què és el que va passar i perquè es faci justícia. Als Estats Units hi ha altres exemples semblants. Fa un mes un tribunal de Washington va arxivar la demanda presentada per la família d'un general xilè que va ser segrestat i posteriorment assassinat. En aquest cas hi està involucrat l'exsecretari d'Estat Henry Kissinger. El problema d'aquests casos és que afecten només una minoria i, a banda d'això, hi ha una gran pressió política al damunt que repercuteix sobre la separació de poders i l'actuació dels jutges.

—**El CCR ha anunciat fa poc la creació d'un projecte anomenat Glo-**